

Comentariul operei Tache, lanke si Cadar de Ion Popa Victor - a treia parte

Piesa lui V.I.Popa are, deopotriva culoarea unei comedii sentimentale, dar si a uneia "de moravuri", in care cele mai marunte prezumtii rasiale se resorb intr-un umor verbal pur si stralucitor, In putine pagini ale substantialei comedilografii romanesti se intalneste un dialog mai just mai sigur, mai colorat si mai adevarat. Piesa pare a se fi scris singura sau, mai bine spus, a se fi vorbit singura. Toate personajele ei - cu atat mai mult "tripticul" savuros care da titlul comediei - sunt oameni de duh.

Aparenta lor "sporovaiala" isi are forta comunicativa in evocarea duioasa a unui patriarhalism duios, care pastreaza ca pe o valoare sacra omenia atat de caracteristic romaneasca. Sa observam, intre altele, ca in afara unei note savuroase de specific al vorbirii, lanke sau turcul Cadar folosesc, de fapt, un limbaj moldovenesc supus, nuanat la intorsaturi frazeologice care-l coloreaza sustinut. Sa urmarim pasajul in care lanke, evreul limbut si cu permanenta tendinta de filozofare, isi declara - sincer dar, totusi, tragicomic - suferinta in fata pozitiei "forte" a comunitatii care-i ameninta si painea saraca si viata Anei: "Eu cu ce sa traiesc? Copii cu ce sa-i hranesc? Am muncit o viata intreaga ca sa ajung la batranete sa dau faliment? Ei bine! N-am sa marit fata. Am s-o omor, daca asa vreti voi." In bucuria finala ce-i umple sufletul, rasuna cu deosebire nota triumfului "dreptului sau la viata": "Si ce daca-s un biet ovrei batran si prost si urat? Ce? N-am dreptul si eu sa ma incalzesc la soare?" El cere nu numai libertatea existentei proprii ci si sensul major al vietii, implinit prin grija si truda puse in slujba fericirii Anei. "Nu pot sa sadesc si eu o floare frumoasa si s-o ingrijesc, s-o fac mai frumoasa? "

Daca Tache, cu toata intelepciunea lui sobra si plina de bun simt, este mai palid realizat (autorul marturisea ca a vrut sa faca din acest personaj un negustor "deștept pe dinauntru si prost pe dinafara"), lanke domina scena, ca un adevarat tip uman, construit cu o rara patrundere a psihologiilor, un om cu uluitoare resurse sufletesti: dincolo de manifestarile caracterului sau, lanke traieste prin pitorescul limbajului, de o mare savoare fiind plasticitatea limbajului moldovenesc pe care se pliaza accentul semit.

Semnificatia prezentei scenice a lui Cadar depaseste, prin inteligenta si hotararea acestuia, inteligibilul vorbirii sale; totdeauna el pune pe o balanta faptele, iar pe alta gandul bun venit de la Alah, solutiile sale avand ceva de aritmetica simpla si inteleapta "Cadar putin vorbestem, lanke mult vorbestem.

Adunam si dam in doi".

Valoarea de capodopera a acestei drame marunte, dar in fapt o comedie reprezentativa pentru calitatea umorului si omeniei ce dagaja permanent este conferita de finetea schitelor psihologice, de comical replicilor scanteietoare, de siguranta scriiturii unui om de teatru versat si arhitecturarea in simetrii precise a unor situatii atat de vesele. Ea a ingaduit unor mari actori de virtuositate (I.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Sarbu, Al. Jugam, Jules Cazaban, Stefan Ciubotarasu, Ion Manu, Toma Caragiu) sa recolteze, in aceasta comedie, succesul cu ecouri prelungi, nemuritoare.